

verslag**Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit**

Datum: 15 juni 2018

Plaats: Leeuwarden

Naam	Vertegenwoordigt	Werkt bij
Aanwezig:		
Rob van Hees	Voorzitter CCvD Restauratiekwaliteit	
Walter de Koning	Secretaris CCvD Restauratiekwaliteit	ERM
Michiel van Hunen	Rijksdienst Cultureel Erfgoed – RCE	RCE
Andre Hoek	SRR-Opdrachtgevers restauratoren	
Gert Tutert	Private opdrachtgevers	SBGK
Rients Anne Slotema	Federatie Grote Monumentengemeenten – FGM	Leiden
Miranda Maring	Certificerende instellingen	Hobbeon
Marc van Roosmalen	Raad voor Vastgoed Rijksoverheid –RVR	Rijksvastgoedbedrijf
Joop Heijdra	Provincies	Gelderland
Ron Spaan	Private opdrachtgevers	Boei
Job Roos (vervangt Bastiaan vd Kraats)	Vereniging Architecten Werkzaam in de Restauratie - VAWR	BraaksmaRoos
Gast:		
Boudewijn van Ommeren	Rapporteur infobladen	Agendapunt 3A
Afwezig:		
Kasper Burgy	Vakgroep Restauratie	Burgy Bouwbedrijf
Jaap van der Burg	SRR-Uitvoerders restauratoren	Helicon
Bastiaan van de Kraats (vervangen door Job Roos)	Vereniging Architecten Werkzaam in de Restauratie - VAWR	1 m 98
Berrie Endevoets	Platform Gespecialiseerde aannemers	OrlyEndevoets

1. opening, vaststellen agenda

De agenda wordt vastgesteld met een extra agendapunt 4.5: aanpassing GEAR. Job Roos vervangt deze vergadering Bastiaan van de Kraats.

2. Verslag bijeenkomst 23 maart 2018

Redactioneel:

Besluit: het verslag wordt ongewijzigd vastgesteld.

Actielijst:

De actielijst wordt doorgenomen en bijgewerkt.

Verwacht wordt dat de Wkb in 2018 in de Eerste Kamer behandeld wordt, dat de inwerkingtreding gekoppeld wordt aan de Omgevingswet (op zijn vroegst 2021) en de inwerkingtreding voor monumenten in fase 2 (3 a 4 jaar na fase 1, dus ca 2025).

Van Hunen Michiel van Hunen neemt (opnieuw) contact op met leden van het CvD bij SKG om te komen tot afronding van de URL voor Gevelreiniging.

De gegevens van de WTA-dag over water bij monumenten staan inmiddels op de website http://wta-international.org/fileadmin/NL-Dateien/syllabi-folders/6-syllabi/2017-04-21_Optrekkend_grondvocht.pdf

3. Bespreken aanvullende initiatieven m.b.t. richtlijnen en kennis

OCW heeft besloten tot aanvullende investeringen in ERM-richtlijnen en kennisdeling. Dit op basis van een ERM-aanvraag in het kader van de Cultuurnota 2018. Ook m.b.t. de financiering van de reguliere activiteiten wordt binnenkort besluitvorming verwacht in het kader van Erfgoed Telt. In verband hiermee wordt het ERM-bureau versterkt met inzet voor bouwkunde (Ron Spaan), duurzaamheid (Felix Kusters) en groen erfgoed (Ruurd van Donkelaar). Naast de inhoudelijke prioriteiten zoals genoemd in de aanvraag zijn er meer initiatieven te verwachten in de communicatie (Theo van Oeffelt), onder andere naar particulieren. Hiervoor wordt ook de website StichtingERM.nl onder handen genomen i.s.m. het communicatiebureau Fabrique.

Tijdens de bespreking komt aan de orde:

- De genoemde activiteiten worden uitgewerkt in projectplannen. Sommige staan bij agendapunt 4 op de agenda.
- Ron Spaan zal gezien zijn inzet voor het ERM-bureau na deze vergadering aftreden als lid van het CCvD. Er is nog geen opvolger
- Activiteit 6: De omschrijving Welstandscommissie is niet correct (erfgoedcommissie). De wettelijke grondslag is te vinden in de Woningwet en Erfgoedwet.

De Koning

Besluit: genoemde wijzigingen hanteren bij het uitwerken van activiteit 6.

3A. Informatiebladen voor opdrachtgevers

In vervolg op de vorige vergadering is een nieuwe versie van een informatieblad voor een URL opgesteld (i.c. URL 4003 Historisch Metselwerk). De rapporteur, Boudewijn van Ommeren, is aanwezig om het concept toe te lichten en commentaar te vernemen. Op basis van het resultaat van de bespreking kunnen informatiebladen voor andere URL-en worden uitgewerkt. Tijdens de discussie komt aan de orde:

- De doelgroep is mn. de geïnteresseerde particulier, niet zo zeer de uitvoerder van de hoofdaannemer. De insteek is: "wat gaat er mis als ik deze URL niet toepas?"
- Het actualiseren van de Gidsen Techniek door de RCE zal na de zomer 2018 starten; het proces zal langere tijd duren
- De toonzetting is goed. Maar er zijn diverse inhoudelijke kanttekeningen bij de tekst
- De lengte zou beperkt moeten blijven tot 1 A4. Bijschriften bij foto's worden (heel) veel meer gelezen dan de overige tekst. Gebruik dit gegeven.
- Bloopers laten zien, ook het financieel effect
- Vermijd de suggestie van volledigheid, wat dat kan niet waargemaakt worden.
- Het in de tekst genoemde PvA staat niet in de URL. Waar vind je de genoemde deskundige?

De voorzitter vat samen: kort houden, bloopers laten zien, werken volgens URL; gekwalificeerde bedrijven inzetten.

Besluit: infobladen uitwerken volgens gewijzigde opzet

4. Vaststellen / kennisnemen van projectplannen

4.1 projectplan P053 3D-scannen als hulpmiddel bij monumentenzorg

Het projectplan wordt toegelicht door Ron Spaan. Tijdens de discussie komt aan de orde:

- Wat is de output van het project? Een aanvulling van de URL-en en mogelijk tevens een apart document. Verder ene kennisbijeenkomst
- Het is een fantastisch middel, maar nadeel van de vlakweergave is dat het je gebouw niet 'leert kennen'. Het is ene interpretatie van een puntenwolk door een bouwkundig tekenaar op vlakniveau. Bv fouten in materiaal komen er niet uit. Dat kan fouten in de hand werken
- De begeleidingscommissie wordt aangevuld met een bouwhistoricus. De VAWR bij de uitwerking betrekken.

Besluit: het projectplan wordt vastgesteld

4.2 projectplan P054 3D-printen als hulpmiddel bij monumentenzorg

Het projectplan wordt toegelicht door Ron Spaan. Tijdens de discussie komt aan de orde:

- Waar dient het printen voor? Niet gericht op vervangen van materiaal door ander materiaal, maar beter leren kennen van de oorspronkelijke vorm
- Het project kan ook leiden tot vervanging van handwerk bij natuursteen en hout (frezen).

Besluit: het projectplan wordt vastgesteld

4.3 aanzet tot projectplan P055 'Verbinden wetenschap en praktijk'

Het concept-projectplan wordt toegelicht door Walter de Koning. Het projectplan is nog niet af omdat vervolgoverleg met TNO / TUD nog moet plaatsvinden

Tijdens de discussie komt aan de orde:

- Doel is het faciliteren van de zoektocht van de aannemer bij het vaststellen van de omvang van de schade en de schade-oorzaak. Opgemerkt wordt dat dit ook geldt voor architect en adviseur
- Bij restauratoren van roerend erfgoed geldt ene vergelijkbare insteek.
- Het benutten van de expertise van de website kan er toe leiden dat de bewijslast voor de adviseur of aannemer hoger wordt

Besluit: het projectplan wordt vastgesteld

4.4 projectplan P056 URL betonrestauratie

Het projectplan wordt toegelicht door Walter de Koning. Tijdens de discussie komt aan de orde:

- De positie van het GCvD Betonrepareren is niet consistent beschreven
- In de bijlage 3 verbeteringen aanbrengen (verwijzingen; titel 4.1).
- In de URL moet de vraag beantwoord worden wat historisch beton is
- Waarom komt het item 'constructief' niet aan de orde bij andere URL-en (bv m.b.t. hout of baksteen). Besproken wordt dat de betonwereld in belangrijke mate denkt vanuit 'constructief' en dat een aansluiting van beide werelden (beton en monumentenzorg) dus deze discussie moet ondervangen. Afgesproken wordt dit te motiveren in de URL
- Kunstnatuursteen zal t.z.t. in een andere URL worden beschreven, niet in deze URL

Van Hunen

- Het resultaat van de vorige poging om een URL op te stellen (2015) zal benut worden
- Michiel van Hunen zal enkele opmerkingen m.b.t. de tekst in de bijlage nasturen
- Het begrip Esthetisch in CUR 118 is niet gelijk aan cultuur-historische waarden. De relatie tussen de klassen E / T/ C en de restauratieladder moet helder worden uitgewerkt
- Bij de TU-D gaat een onderzoek starten naar Schokbeton (Wessel de Jong), mogelijk relevant

Besluit: het projectplan wordt vastgesteld met inachtneming van genoemde opmerkingen

4.5 stand van zaken herziening GEAR

Het projectplan wordt toegelicht door Job Roos aan de hand van een presentatie. De presentatie geeft de voorstellen vanuit de VAWR voor een nieuwe opzet van de GEAR (incl. een URL 1001 en binding aan de URL 2001) weer. De opzet is gebaseerd op een interviewronde met klanten en een gesprek met VAM en ERM-bureau. Opgave is o.a. om begrippen als circulariteit en duurzaamheid te verbinden met erfgoed.

Besproken wordt dat het niet alleen om binding URL 2001 zal gaan maar mogelijk aan meer URL-en (bv betonrestauratie). Er is nog geen rapporteur gevonden. Een fase intern VAWR zal worden overgeslagen; er zal direct een begeleidingscommissie gevormd worden.

Besluit: het CCvD stemt in met de opzet van de GEAR als weergegeven in de presentatie met inachtneming van de gemaakte opmerkingen.

5. Jaarverslag certificering 2017

Jaarlijks beziet het CCvD het functioneren van de certificatieregelingen in praktijk. In 2012 is dat voor het eerst gedaan, toen op basis van afzonderlijke rapportages van de certificerende instellingen. Sindsdien is er een geïntegreerd verslag opgesteld. Het verslag over 2017 bouwt hierop voort. Het verslag bevat:

- Overzicht van de ontwikkeling van de documenten
- Overzicht van ontwikkelingen per certificeringsregeling
- Overzicht van het aantal certificaten. Dit stijgt al enkele jaren achtereen. In 2017 naar 150 bedrijven. Wel een afname bij enkele sectoren; nog geen start bij enkele sectoren.

Verder is een korte intro en samenvatting (hoofdstuk 1) opgenomen. De gegevens worden mede gebruikt door de RCE (Erfgoedmonitor). Het verslag is voorbereid door en met de certificerende instellingen.

Tijdens de bespreking komt aan de orde:

- Niet iedere regeling functioneert naar behoren. Hier vindt overleg over plaats;
- Is het CCvD verantwoordelijk voor het functioneren zelf of alleen voor de tekst? Walter de Koning licht toe dat het CCvD ook de verantwoordelijkheid heeft om toe te zien op het functioneren (bv aanpassen van de regeling als er onduidelijkheden zijn);
- Bij de regeling voor URL 4001 wordt gemeld dat het enthousiasme vermindert. Nagaan wat de reden is en of hier iets aan gedaan kan worden.

De Koning

Maring

Besproken wordt dat het nodig is en blijft om meer bekendheid te geven aan de regelingen. Dit is onderdeel van de communicatie-inspanningen van ERM

- Op blz. 33 wordt gesproken over het aanpassen van de steekproefregeling. Nagaan of dit een juiste tekst is.

Besluit: het jaarverslag wordt vastgesteld met inachtneming van bovenstaande opmerkingen.

6. Model-kwaliteitshandboek certificering BRL 4000

Het model-kwaliteitshandboek helpt kwaliteitsbewuste organisaties bij het opstellen van een eigen kwaliteitshandboek en bij het voldoen aan de eisen van de BRL en bijhorende URL. De ontvangen reacties zijn verwerkt. Om de toegankelijkheid te bevorderen is extra aandacht gegeven aan de lay out. De bijbehorende checklisten worden stapsgewijs uitgewerkt. De checklisten voor voegen en schilderwerk zijn in concept gereed, aan diverse andere wordt gewerkt. Het gaat om een bijgesteld concept, de eerste versie is besproken tijdens de vorige vergadering.

Besproken wordt:

- Is het mogelijk meer afbeeldingen toe te voegen?
- Het is gewenst om de checklisten uit te proberen op een klein en een groot werk
- Nagaan of het mogelijk is om de versie op de website interactief te maken.

Besluit: het model wordt vastgesteld met inachtneming van bovenstaande opmerkingen

7. Fase 2 model-bestek

Het model-restauratiebestek wordt in fasen ontwikkeld (o.b.v. het afronden van URL-en). Fase 1 is in 2017 afgerond en gepubliceerd. Nu is fase 2 aan de orde: URL 4011 Metalen dakbedekkingen en goten en de URL 4012 Historisch metaal. De teksten zijn voorbereid door werkgroep VAWR en besproken met STABU. Het ontwerp is ter kritiek gepubliceerd, er zijn geen reacties ontvangen behalve van STABU.

Vervolgstappen zijn het opnemen in de bestekssystematiek van STABU (STABU 2 en Bouwbreed). Aandachtspunt hierbij zijn de problemen bij STABU die maken dat de standaarden van STABU aan voor een deel aan betekenis verloren hebben. De komende periode is er een oriëntatie op het uitgeven van de teksten van het model-bestek in OSF (Onafhankelijk Specificatie Formaat). Verder is er inmiddels ook een andere speler (NBS) op de markt gekomen, waardoor het beeld niet helderder wordt.

Besproken wordt dat er de teksten diverse spelfouten zitten die zullen worden aangepast. Ron Spaan zal zijn opmerkingen later aanleveren.

Spaan

Besluit: fase wordt vastgesteld met inachtneming van de gemaakte en te maken opmerkingen.

8. Mededelingen

1. Samenstelling CCvD: aftredend Ron Spaan (vacature) en Miranda Maring (opvolger: Francois van Twist, Kiwa).
2. Overzichten projecten en overzicht ERM-regelingen (bijgaand)
3. Bijeenkomst Platform Monumententoezicht m.b.t. verduurzaming 12 juni 2018 (bijgaand)
4. In voorbereiding: bijeenkomst Nationale Monumentenorganisatie 'monumenten en schade door grondwater' 27 september 2018 in Amsterdam en themabijeenkomst Monument en asbest (november 2018)

9. Rondvraag

Geen punten

Volgende vergadering: donderdag 13 september, 9.30 uur in Gouda